«Хліб – основа людського життя» (виховна година)

Виховна година проводиться у кімнаті відпочинку. Святково прибраний стіл. Вази з колосками жита, пшениці, на рушнику — коровай. На стінах прислів'я і крилаті вислови: « Не страшна біда, коли ϵ хліб і вода», «ХВала рукам, що пахнуть хлібом», «Буде хліб — буде й пісня», «Землю поважай — буде урожай».

Вихователь. За всіх часів і усіх народів було найбільшою святістю, коли лежав на столі хліб. Його присутність народжувала поетів і мислителів, сприяла появі пісень і дум, продовжувала родовід, і навпаки, коли він зникав, неодмінно приходило лихо.

Один ще не зовсім старий чоловік щодня купував у магазині три хлібини.

- Скажіть, добродію, навіщо ви щодня берете три хлібини? У вас сімя дуже велика? з цікавістю запитав продавець.
- I так, і ні...- відповів чоловік. розумієте, одна хлібина щодня потрібна нам, другу позичаю, а третю віддаю свій борг.
- Цього я не можу зрозуміти! покрутив головою продавець. Не може бути, щоб людина одночасно позичала комусь і віддавала свій борг!
- А розуміти тут нічого! сказав чоловік. Одну хлібину ми самі з'їдаємо, другу дітям даємо в борг, позичаємо , а третю своїм батькам віддаємо. Цим свій борг сплачуємо.
- -будь-яке свято не обходилося без паляниці. Народжувалася дитина йшли з хлібом, виряджали хліба в далеку дорогу і мати ув'язувала в рушник житній окраєць, справляли весілля чи будували хату неодмінно приходили з книшем, дорогих гостей також зустрічали хлібом-сіллю.

Хліб на столі. Хай завжди він – совість наша – буде в хаті, лежатиме прикритий вишитим рушником свіжий та святий, і найпершою молитвою нашої духовності воздається хвала хлібові.

«Істинно, люди: живемо не хлібом єдиним.

Істино так... коли маємо хліб на столі».

Ведучий 1.

Золотими хлібами дзвенить українська земля.

Молодими садами квітує широке роздолля.

Я стою на кургані, милуюсь красою з Даля

I співає моя хліборобська окрилена доля.

Споконвіку цю землю батьки і діди берегли.

Рятували її від негоди та злого заброди.

Білу хату, червону калину, луги-береги

Все у спадок мені заповідано з роду й до роду.

Ведучий 2.

І зелені вітрила оцих величавих тополь,

І джерельце криниці – такі вони рідні до болю!

С у світі багато високих покликань і доль,

A мені мені дороtgfvznm га хліборобська окрилена доля.

Щедро ниву засію, зберу життєдайні плоди

Для нового врожаю доголяну і зернини

І всіх вас запрошую на хліб-сіль, на гречані меди,

Я – господар землі, ми – господарі в рідній країні.

Ведучий 1. « Земля на зерняті стоїть» - так говорять у народі, бо саме на колосі, звичайному і водночає дивовижному з віку в вік трималася людська доля. З давніх-давен народ наш над усе цінив хліб, сіль і честь.

Хліб – то багатство, достаток, сіль – то гостинність і щирість, а честь – то людська гідність, за яку предкі наші стояли, навіть не маючи шматка хліба, ані дрібки солі. І нам, спадкоємцям, заповідали стояти на тому.

Так повелося — восени, коли засіки засипані золотистим зерном, з полів зібраний увесь урожай, весь наш народ, радіючи, відзначає свято — День працівників сільського господарства — віддаючи дань вдячності та пошани скромним і славним трудівникам полів і ферм. Сьогодні ми щирим словом, хлібом та сіллю вітаємо хліборобів і низько вклоняємося їм за нелегку працю.

Ведучий 2.

Коровай у день святковий

На столі – почесний гість.

Завжди він несе чудову

I приємну, світлу вість.

Він, як пісня легкокрила,

В кожне серце проникла.

Завжди диво – хліб творила

Пісня рук трудівника.

Це – поезія у полі.

Від ранкової зорі,

В колосковому роздоллі –

Хлібороби – пісня.

Тчуть мережива комбайни

3 сонця променів ясних, і ось це зерно звичайне -

Плід поезії для них.

3 хлібом у нас зустрічають гостей,

Хліб на весіллях цвіте в короваї,

І кращих не має в світі вістей,

Ніж хліб уродився у рідному краї.

Ведучий 1.

Пахне хліб!

Як тепло пахне хліб!

Любов'ю трударів

І радістю земною,

I сонцем, що всміхається весною,

I щастям наших неповторних діб –

Духмяно пахне хліб!

Такий вже древній звичай хліборобський,

Як гості завітають у наш край,-

На рушнику барвистому підносим Їм запашний вкраїнський коровай. У нім — народу нашого гаряча, Дбайлива і мозолиста рука. У нім — минуле порохом пропахле, І материнська сива гіркота, І пам'ять про бійців, які упали За те, щоб колосилися жита. В нім — наша дума — Найсвятіша правда. Сьогоднішній і завтрашній наш день, Тому ми й несемо на рушникові радо Наш коровай, як сонце до людей!

Ведучий 3. колись у давнину синові царя Елівсіна юному Триптолему богиня родючості Диметра дала насіння пшениці і наказала висіяти його в зоране поле. Тоді він першим на землі тричі зорав поле і кинув у ріллю золоте зерно. А потім, велінням богині, проїхав на колісниці, запряженій крилатими кіньми, всі країни і навчив людей землеробству. З тих пір і зявилися хлібороби. Це — легенда. А як же було насправді? Як зачиналося хліборобство?

Ведучий 4. у всіх кінцях світу вчені-археологи знаходили стародавні стоянки первісної людини. І скрізь було зерно. У країнах Сходу -0 рис, у Південній Америці — кукурудза... коли ж людина відкрила злакові рослини? Ніхто не знає точної дати. Було це дує давно. У закіптюженому склепінні печери полум'я освітило похмуре обличчя хранительки вогню — старійшини племені. Чоловіки вкотре повернулися з полювання не з чим невдача за невдачею переслідувала плем'я.

На світанку старійшина сама вирушила шукати їжу. Поблизу стоянку всі їстівні кореневища були зібрані. Довелося йти далеко. У пожовклій уже траві, у чагарникових заростях вишукувала жінка щось їстівне. Зупинилася у видолинку, по якому протікав струмок, спустилася до нього. Але й там не було нічого. «Хоч би що-небудь знайти!» - думала жінка. І раптом на протилежному схилі побачила незнайомі рослини. На їхніх стеблах погойдувалися колоски. Що в них?

Старійшина перебрала струмок, схилилася до однієї з рослин. З колоска на долоню впали золотисті зерна. Жінка кинула їх до рота, пожувала. Це харч! Ось де порятунок! Борошнисті зерна давали приємне відчуття ситості, допомагали пережити тяжку зимову пору, коли так бракувало харчів.

І хоч згубилося в плині літ ім'я
І пам'ятника жінці тій нема
А я її такою уявляю:
Вона як бабуся і мама моя,
Вона із добрими, ласкавими руками.
Що творять хліб, щоденно творять хліб,
І все життя їх пахне колосками.
Ведучий 5.

Вже сивий-пресивий Максим, помираючи, Синам, як дубкам, залишив багацтво: Найстаршому — срібні карбованці-гривні, Середньому — коні, усі буйногриві, Найменшому, Йванкові, майже дитині,-Щось дуже важке у кованій скрині. Сини поховали багатого мудрістю батька Та й думати стали, як жить-поживати.

- Де золото батькове? -
- Каже найстарше глухо.
- У кованій скрині, -

Говорить похмуро другий.

- Можливо, - це Йванко братам своїм малим, - Розкриїмо скриню і все те поділим! Сокиру взяли і що сили враз по заліззю. Ще вдруге і в трейте, і от одчиняють віко, Дивується старший: - Сама пшениця, - Всміхається другий: - Курям згодиться, - Іванкові очі засяяли молодо:

- Ви глянте, пшениця горить, як золото, -
- Сини пом'янули Максима, а потім із хати
- Пішли свої власні дороги в житті шукати.
- Срібло мое золотом стане, старший хвастає.
- Озолочуся, сказав середущий, гривастими, -

Найменший до воликів: - Гей мої сиві! -

І сіє пшеницю на рідній ниві.

Срібло у ціні незабаром чомусь упало,

Гривастих задарма підступний забрав борозник.

Приїхав найстарший: - Іванку, лихо, -

Приїхав середній: - Іванку, горе, -

І каже Іван братам на втіху:

- не згинемо, золота в мене – гори –

На ниву повів: там хвиль золотих без ліку.

У комору повів: там золота повні засіки.

За стіл посадив: там золото - хліб пшеничний.

О мудрість Максима!

О скарб заповітно-вічний!

Ведучий 6. « Хліб – це життя. Він вічний, як мати, як Батьківщина» - писав поет Расу Гамзатов.

Пшеничне поле. Багато дечого може розповісти воно: про безсонні ночі хліборобів, про нелегку боротьбу за врожай, про мирні пісні тракторів і комбайнів.

Один із перших слів, які пізнає людина на землі, є «хліб». Від нього віє неповторним ароматом, смаком свіжої скоринки. Яка біда без хліба! Хліб дає

людям силу для життя і роботи. ε хліб — ситі люди і тварини. Нема хліба — голод, біда.

Пам'ять – нескінченна книга, в якій записано все: і життя людини, і життя країни. Багато сторінок вписано криваво-чорним кольором. Читаєш і думки здригаєшся від жаху. Особливо вражають сторінки, де де викарбовано слово про голод. Немає старішої смерті, ніж повільна смерть від голоду.

Ведучий 7.

Тиждень терпів я від голоду муки.

Плакав, ходив, простягаючи руки.

Врешті й ходити я не зміг.

Ледве дійшов, упав на поріг.

Встав би, підвівся, та зрадили сили.

Плакали діти, баби голосили,

Федір, мій син, на лежанці лежав.

Звісно, каліка, терпів і мовчав.

Вранці на другий день зирк!

Аж у руки хтось мені суне кавалок макухи.

Хто це? Це ти, мій сусіде Петро?

Бог хай віддячить тобі за добро!

Слина пішла. Затрусилися руки.

Боженько милий! Кавалок макухи!

Де ти? Пішов вже. Аж нагло онук

Вихопив в мене кавалок із рук.

Хотів я схопитись побігти догнати.

Вирвати з рота! Навколішки встати.

Вже я підвожусь і падаю знов...

Впав непритомний... прокинувся – кров...

Мабуть, забився... вже близько до краю

Крутиться все навкруги... умираю.

В кого спитати б, чи з'їв хоч онук?

Може, і в нього хтось вирвав із рук.

Ведучий.

Час пройшов пролетіли літа, Вже зітерлись в пам'яті нашій Тих жахливих часів гіркота І обличчя від голоду павших. Сільський цвинтар, буяє бур'ян На занедбаній братській могилі. Невже в головах наших туман, І розвіять його ми не в силі? Хай стоїть на могилі цей хрест, А на душах хай крига скресає, Хоч один відпоки на сто верст, Хай на ньому свіча не згасає.

Ведучий. Голод 30-х років, хліб війни і не легкий його повоєнний шматок – все це в пам'яті людській. І в най важчі дні нашої історії людські долі були тісно переплетені з долею народного хліба. Ось чому він став мірилом наших моральних цінностей.

У Хоролі фашисти створили табір смерті: сюди заганяли військово полонених з усієї Лівобережної України. Загинуло тут від голоду ї холоду, нелюдських катувань 55 тис. чоловік.

Фашисти не випадково обрали для табору територію цегельного заводу. Площа тут — не окинеш оком. До того багато величезних ям — котлованів, з яких бралась глина для виробничих процесів, і серед них одна найбільша, яка одержала назву — Хорольська яма. Її огородили колючим дротом і тут тримали під відкритим небом в негоду і стужу тисячі людей. День у таборі починався о 4 годині ранку, і істеричним криком примушували всіх вставати на ноги. Поранених, хворих, які не могли рухатись, піднімали палицями, а якщо ті падали — добивали. Цілими днями не давали нічого їсти, а коли й давали — то кухоль вонючої баланди з гнилої картоплі чи буряків. Хлібина — на 100 — 150 чоловік.

Ведучий.

Скоринка хліба – стограмовий шмат, Але її вага надмірно вища. Коли стоїть над тілом хижий кат, І товче хліб той і тебе в багнише. Я жадібно дививсь на скибку ту Готовий був, як пес її зжувати. Як гірко, внучку, нині все оце Мені старому стало пригадати. Так сивочолий старець під вікном Своєму внучку гірко повідає... Моє дитя, повір – жахливим сном Здається лихо те у ріднім краї. Хорольська яма звався отой вир. Хорольська яма – для мерців могила. Для смертників, яких у ті роки Фашистська нечисть тисячі згубила. І я боєць, що зранений попав В оточення у місті, де родився У ямі тій голодний пропадав. I небо проклинав: «Чом я родися?» Нам хліб носили босі хлопчаки, Які крізь тин у яму закидали, Закинуть – і галопом навтьоки, Бо їх собаками, онучку мій, цькували. - За що, дідусю? Шкода їм хіба Чужого хліба, то ж не з їх кишені! Вони півсвіту мріяли придбати,

Так звані лицарі арійські ті шалені. Вони вважали, що кругом усе Належить їм — земля, колосся, небо, І навіть хліб, не вирощений ще Розподіляли як своє, як треба! Та ти не слухай, їж, онучку, їж, Та не криши... то зараз хліб за гривні. А у війну вирішував він все. Чи помирать, чи ще пожитьхоч три дні. Онучку, їж цей хліб із сахарцем. Мені ж була скоринка й та солодка. Не дай господі мені побачить це, Свій дім і хліб у лютій пащі вовка!

Ведучий. Багато віршів складено, написано пісень про хліборобську працю, адже ми — діти хліборобів. Якщо не батьки наші, то діди або прадіди були хліборобами. Бо все починається з землі, з тої святої землі, яка приносить хліборобам стільки тривог, радості, щастя. За всіх часів і в усіх народів най більшою святістю ввжався хліб. Про нього писали поети і мислителі, він прославлявся у піснях і думах. Коли його не ставало — приходило лихо. Недаремно людина, творячи щоденну молитву, просить Бога: «Хліб наш насушний дай нам сьогодні».

В своїй Молитві, Боже єдиний, Прошу дай щастя для України. Мудрості дай, щоб могли осягнути Все, що зробили, все, що забуто. Моя молитва любові просить. Заздрість лукаву всю, Боже, скарай, Хліба насушного в єдності дай.

Ведучий. Хоролбский агропромисловий коледж. Всю діяльність навчальний заклад розпочав у далекому 1930 році, коли на базі Хорольскої професійно-технічної школи було відкрито Хорольский технікум механізації сільського господарства. Сьогодні — це сучасний навчальний заклад, де фахову підготовку ведуть 102 висококваліфіковані викладачі, 30 майстрів виробничого навчання. Контингент студентів складає близько 1500 осіб. З перших днів свого існування коледж був і залишається суто технічним сільськогосподарським навчальним закладом, який пройшов величезний шлях становлення і вдосконалення. За всі роки освітньої діяльності зі стін коледжу вийшло більш ніж 19 тис. фахівців найпочеснішої на землі хліборобської професії.

Ведучий. В ще декілька десятиліть тому єдиним знаряддями для збирання хліба були серп і коса. В той день, як скінчили жнива, женці ходили по полю, збирали колоски, плели один спільний вінок із того колосся і співали:

«Кінець нивочці, кінець, Будемо плести вінець... А ми жито ізжали, Щоб за рік знов двждали: Скільки на небі зірочок, Стільки на полі копичок».

Ведучий. В українській кулінарії було багато варених страв із борошна: затірка, лемішка, вареники, кваша, вівсяний кисіль. З хлібного тіста на сніданок пекли круглі коржі — перепічки, підпалки, паляниці, а з житнього — великі пиріжки та невеликі булочки — пампушки, які їли з борщем. У недільні та святкові дні у поліських селах пекли млинці з заквашеного гречаного або житнього борошна. Поширеними в Україні борошняними стравами були галушки, локшина та вареники. Галушки готували з гречаного, житнього чи пшеничного борошна.

Ой га лушечки, галушки. Нема в світі краше юшки І на салі, і в сметані, І пшеничні, і гречані — Ось які полтавські галушки!

Укр. нар. пісня «Галушечки».

Ведучий. З давніх — давен хлібові надавали круглої форми, прирівнюючи його до сонця. Якщо в домі пахне хлібом — тут злагода та щастя. Якщо у державі колосяться хлібні поля — тут мир і спокій.

З кожним роком все більше людей звертається до джерел мудрості предків. Кожен нині хоче віднайти свою світлу мрію. Готуючись до Великодня, варто пам'ятати про дух свята в сім'ї, а підсилить його неповторний аромат пасок. Неможливо уявити Великдень без пасхального хліба, який на Україні називають паскою або бабою. Паски, хоч і відрізнялися розмірами, але майже всі мали високу круглу форму. Зверху ліпили з тіста хрест, шапку також прикрашали поливою, посипали зерном. Хай пахне святом у кожній родині!

Весільний обряд на Україні завжди починається з випікання короваю. Коровай місили з пшеничного борошна .У нього клали сирі яйця, зерно, мед, а також гроші, вартість яких визначались парним числом — 10, 20... Зверху оздоблювали квітами, голубками, баранчиками, виготовленими з прісного тіста. Усе це, згідно з народними віруваннями, уособлювало подружню любов, добробут і багатство. Процес випікання короваю супроводжувався обрядовими піснями:

Світи, місяцю, з раю До нашого короваю, Аби був коровай красний. І як сонечко ясний; Аби нам було видно Коровай плести дрібно. З-під споду ризочками, А зверху – квіточками,

(Проводиться весільний обряд)

Ведучий.

Мого села нема на карті, А я хотів би, щоб було. Воно такої честі варте Моє село, моє село... Багаті на врожаї ниви Плекають земляки мої, І ті по-справжньому щасливі, В кого ϵ син чи внук в сім'ї. Хто добре знає вартість хліба, Хто любить землю і село, Хто переймає в батька й діда Їх хліборобське ремесло. Село – і незабутня мати Приходить в спомини мої, І чорнобривці біля хати, І на світанку солов'ї. Знайома змалечку стежина, Широкі навкруги поля. Для мене рідна Батьківщина Бере початок звідсіля.